

Міністерство освіти і науки України
Інститут спеціальної педагогіки НАПН України

**НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ ПІДГОТОВЧОГО, 1-4 КЛАСІВ
СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ
ДЛЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ**

ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ
ПІДГОТОВЧИЙ, 1– 4 КЛАСИ

Укладач: *Чеботарьова О.В.* кандидат педагогічних наук, ст. наук.
співробітник лабораторії олігофренопедагогіки

Київ – 2014

Пояснювальна записка

Освітня галузь «Технології» у початковій школі для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату є однією з ланок неперервної технологічної освіти, що логічно продовжує дошкільну освіту, створює базу для успішного опанування учнями технологій основної школи та здобуття професійної освіти.

Метою освітньої галузі “Технології” є формування і розвиток в учнів з порушеннями опорно-рухового апарату технологічної, інформаційно-комунікаційної та основних компетентностей для реалізації їх психофізичних можливостей і соціалізації у суспільстві.

Для досягнення зазначеної мети передбачається здійснення таких завдань:

- формування уявлення про предметно-перетворювальну діяльність людини, про світ професій, шляхи отримання, зберігання інформації та способи її обробки; формування здатності до усвідомленого дотримання безпечних прийомів роботи з інструментами і матеріалами;
- розвиток пізнавальної, навчальної діяльності, ручних технік обробки матеріалів; формування уміння користуватися технічною термінологією, графічною інформацією та працювати з комп’ютером;
- виховання готовності до вирішення побутових завдань шляхом застосування алгоритмів виконання технологічних операцій у предметно-практичній діяльності.

Зміст «Трудового навчання» визначається за такими змістовими лініями: ручні техніки обробки матеріалів, технічна творчість, декоративно-ужиткове мистецтво та самообслуговування.

Корекційно-розвивальна лінія передбачає пізнавальний, мовленнєвий, сенсомоторний та особистісний розвиток.

Програму з трудового навчання для початкової ланки школи розроблено відповідно Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами (2013 р.), нового типового навчального плану (2014 р), з урахуванням наступності отриманих у дошкільний період знань з трудового виховання та психофізичних можливостей учнів спеціальних шкіл для дітей із порушеннями опорно-рухового апарату.

Основоположна роль у трудовому навчанні відводиться **формуванню життєвої компетентності**, яка розглядається як здатність застосовувати на практиці знання, досвід, суспільні цінності, базові навички комунікації і соціально-побутової адаптації, набуті у процесі навчання та комплексної реабілітації.

Добір змісту трудового навчання для спеціальної школи здійснюється з урахуванням особистісно орієнтованого підходу, на основі принципів *достатності* (необхідності) для навчання праці і корекції психофізичного розвитку дітей із порушеннями опорно-рухового апарату з метою їх підготовки для самостійного життя та *доступності* для засвоєння техніко-технологічних знань та операцій.

Трудове навчання для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату спрямоване на досягнення *освітніх* (засвоєння знань, вмінь, навичок) та *корекційно-розвивальних* (корекція порушень розвитку, психофізичний розвиток у цілому) цілей.

Відповідно корекційно-розвивальної мети, матеріал з трудового навчання будується за **змістовими лініями**, які забезпечують:

- пізнавальний розвиток (формування явлень про послідовність та поетапне виготовлення виробу з опорою на зразок та предметно-інструкційну карту; розв’язування в процесі трудової діяльності мислительних задач; формування умінь виконувати завдання на основі словесної інструкції, дотримання етапів діяльності (аналіз, планування та організація виготовлення виробу, самоконтроль);

- мовленнєвий розвиток (на основі використання техніко-технологічної термінології у процесі зв'язного мовлення, формування умінь давати вербальний звіт про власну діяльність у вигляді фіксуючого, супроводжуючого та плануючого мовлення);
- сенсомоторний розвиток (формування умінь визначати форму, розмір, колір, розташування деталей предметів та їх властивостей, предметів на основі зорової, тактильної, слухової чутливості; розвиток дрібної моторики; навичок вправно володіти інструментами під час виконання практичних завдань);
- особистісний розвиток (формування позитивного ставлення до праці, готовності доводити виконання трудового завдання до завершення; усвідомленої учбово-практичної діяльності, цілеспрямованості, організованості, охайності та інших важливих для праці якостей особистості).

Реалізація освітньої та корекційно-розвивальної змістових ліній пропонується здійснювати в процесі навчання видів праці за розділами: **робота з різними видами матеріалів** (пластиліном, глиною (солоним тістом), природними матеріалами, папером, текстильними матеріалами), **сільськогосподарські роботи; конструювання, самообслуговування.**

Навчальна програма подається у вигляді таблиці, де в першій колонці наводиться **зміст навчального матеріалу**, який складається з основних компонентів: *техніко-технологічних відомостей, трудових операцій та орієнтовних об'єктів виготовлення.* Слід зазначити, що перелік трудових операцій, об'єктів виробів може варіювати залежно від психофізичних можливостей учнів.

Відповідно до дібраного змісту трудового навчання наводяться **навчальні досягнення учнів**, тобто ті знання та вміння, якими вони мають опанувати в результаті засвоєння навчального матеріалу.

У третій колонці, **спрямованість корекційно-розвивальної роботи**, виділяються основні напрями роботи вчителя, які передбачають пізнавальний, мовленнєвий, сенсомоторний та особистісний розвиток учня у процесі вивчення розділів та тем. У процесі засвоєння навчального матеріалу передбачається максимально можливе формування визначених умінь, враховуючи особливості та можливості розвитку учнів.

Програма передбачає навчання за усіма визначеними розділами (обробка матеріалів, сільськогосподарські роботи, конструювання, самообслуговування). При відсутності належної матеріальної бази для проведення сільськогосподарських робіт пропонується використовувати пришкольну ділянку, кабінети природи, квітникарства.

Вчитель, враховуючи матеріальні можливості школи, регіональні виробничі та національні традиції, в процес трудового навчання може вводити альтернативні розділи.

Правила безпечної праці, санітарно-гігієнічні вимоги, правила організації робочого місця учні засвоюють протягом вивчення усіх тем за визначеними розділами, проте у програмі цей матеріал наводиться у зв'язку з ознайомленням дітей з новими засобами праці, матеріалами та правилами роботи з ними.

Передбачений окремий розділ «Конструювання» здійснюється на основі використання різних видів конструкторів та матеріалів, з використанням дидактичних ігор та вправ. Можливим є використання комп'ютерних корекційно-розвивальних програм для посилення корекційної спрямованості навчання з використанням інноваційних засобів навчання дітей.

Змістом навчальної програми передбачено систематичне повторення як теоретичного, так і практичного матеріалу з метою його закріплення. Рекомендується спрямовувати учня на обов'язкове застосування набутих знань (догляд за рослинами, санітарно-гігієнічні вимоги, правила безпеки праці та ін.) у його повсякденній життєдіяльності.

Оскільки програмою передбачено використання вчителем альтернативних розділів, жорсткий розподіл годин на кожний вид праці не пропонується. Розподіл годин здійснюється вчителем, виходячи з матеріально-технічної бази школи, регіональних та національних традицій з урахуванням пізнавальних можливостей учнів.

У процесі трудового навчання вчитель максимально застосовує свій творчий потенціал та значну увагу має приділяти усвідомленості техніко-технологічних знань, умінь та навичок, формуванню життєвої компетентності учнів із порушеннями опорно-рухового апарату. Потребує значної уваги навчання учнів організації робочого місця та праці в цілому, правильність використання знарядь праці, дотримання техніки безпеки.

**Підготовчий клас
(70 год, 2 год на тиждень)**

№ п/п	К-сть год.	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
1.	1	<p><u>Вступ</u> Місце праці та професії в житті людини. Правила організації робочого місця на уроці. Ознайомлення з необхідними для роботи матеріалами, інструментами та пристосуваннями. Загальні правила техніки безпеки та санітарно-гігієнічних вимог на уроках. Демонстрація виробів, виготовлених учнями у попередні роки.</p> <p><i>Практична робота.</i> Практичне ознайомлення з інструментами, прийомами безпечної роботи, правилами поведінки з ними.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - має уявлення про види робіт, інструменти, матеріали на уроках трудового навчання; - ознайомлений з правилами техніки безпеки та санітарно-гігієнічними вимогами. 	<p>Формування інтересу до виконання дій з різними видами матеріалів.</p> <p>Формування уявлень про значення трудової діяльності в житті людини.</p> <p>Виховання охайності у процесі організації робочого місця.</p>
		<p><u>Робота з глиною та пластиліном (солоним тістом)</u> <u>1) Техніко-технологічні відомості.</u> Властивості пластичних матеріалів: пластилін холодний – твердий, теплий – м'який; глина суха – тверда, розмочена – м'яка. Властивості пластиліну: можна розминати руками, розкочувати, відщипувати, вдавлювати, відрізати, витягувати, з'єднувати один з одним.</p> <p>Кольори пластиліну (глини).</p> <p>Правила роботи з пластиліном (глиною), тістом – положення рук, використання підкладної дошки,</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - має уявлення про властивості пластиліну та глини; - називає властивості пластиліну, глини за запитаннями вчителя; - розрізняє основні кольори пластиліну; 	<p>Формування організаційних умінь навчально-практичної діяльності: розташовувати матеріали та інструменти на парті (пластилін, підкладна дошка).</p> <p>Розвиток сприймання на основі формування дій обстеження предмета – виявлення властивостей пластичних матеріалів.</p>

	<p>миття рук після уроку.</p> <p>Застосування глини та пластиліну.</p> <p>Вироби із пластиліну та глини, солоного тіста (посуд, іграшки).</p>		<p>Формування уявлення про пластилін і глину.</p>
	<p><u>2) Трудові операції.</u></p> <p>Поділ цілого шматка пластиліну (глини, солоного тіста) на частини.</p> <p>Розминання, відщипування, розкочування пластиліну долонями на підкладній дощці та між долонями.</p> <p>Скочування, сплющування між долонями.</p> <p>Вдавлювання поверхні. Примазування.</p> <p>Витягування між долонями. Згинання країв.</p> <p>Зліплювання кінців паличок.</p> <p>З'єднання частин (щільно притискувати одну частину до другої).</p>	<p><i>-має уявлення</i> про трудові операції з пластиліном;</p> <p><i>- ділить</i> шматок пластиліну на частини за показом;</p> <p><i>- виконує трудові операції</i> за наслідуванням;</p> <p><i>- з'єднує</i> частини пластиліну притискуванням;</p>	<p>Формування діяльності на основі розвитку рухів пальців рук, дрібної моторики в процесі виконання трудових дій з пластиліном: розминання, розкачування, сплющування та ін.</p> <p>Розвиток мовлення на основі збагачення словника назвами дій: розкачувати, вдавлювати та ін.</p> <p>Розвиток пам'яті на основі запам'ятовування дій з пластиліном.</p>
	<p><u>3) Об'єкти виготовлення.</u></p> <p>Кульки, м'ячики (великі, маленькі, однакові), овочі та фрукти круглої та овальної форми.</p> <p>Геометричні фігури з паличок пластиліну: паркан, драбинка, ялинка, квадрат, трикутник, будинок, букви, цифри, сонечко тощо.</p> <p>Пірамідки, бублики, калачі.</p> <p>Фігури тварин (зайчик, ведмедик та ін.) за вибором вчителя.</p>	<p><i>- розрізняє</i> предмети виготовлення за запитаннями вчителя;</p> <p><i>- виготовляє</i> разом з учителем палички, кульки, предмети круглої та овальної форми;</p> <p><i>- викладає</i> за наслідуванням геометричні фігури з пластиліну (солоного тіста).</p>	<p>Розвиток мовлення на основі збагачення словника назвами трудових операцій та назв об'єктів виготовлення.</p> <p>Розвиток просторових уявлень, уваги.</p> <p>Виховання особистісної якості охайності в роботі.</p> <p>Розвиток дрібної моторики під час виконання трудових операцій з пластиліном.</p>
	<u>Робота з природними матеріалами</u>	Учень:	Розвиток мислення на основі

	<p>1) <u>Техніко-технологічні відомості.</u></p> <p>Природні матеріали: листя, квіти, насіння, плоди дерев – каштани, горіхи, жолуді, шишки тощо.</p> <p>Властивості природних матеріалів: форма, колір, величина, твердість чи м'якість.</p> <p>Використання природних матеріалів (залежно від місцевих умов).</p>	<p>- <i>називає</i> природні матеріали за запитаннями вчителя.</p> <p>- <i>має уявлення</i> про властивості природного матеріалу;</p>	<p>уміння класифікувати природні матеріали за видами (квіти, плоди, листя).</p> <p>Розвиток сприймання на основі формування дій обстеження предмета: дотику (поверхня тверда, м'яка, гладенька), розпізнавання та називання природних матеріалів.</p> <p>Розширення уявлення про природні матеріали.</p>
	<p>2) <u>Трудові операції.</u></p> <p>Збирання природного матеріалу.</p> <p>Класифікація природного матеріалу за видом, формою, розміром, кольором.</p> <p>З'єднання деталей за допомогою пластиліну.</p> <p>Створення простих композицій з природних матеріалів за зразком.</p>	<p>- <i>розкладає</i> природні матеріали за видом, формою, розміром за вказівкою вчителя;</p> <p>- <i>викладає</i> композиції з природного матеріалу за наслідуванням дій учителя;</p>	<p>Розвиток мислення на основі уміння порівнювати та класифікувати природний матеріал за видами, формою, розміром, кольором.</p> <p>Розвиток просторового орієнтування на площині аркуша паперу при складанні композицій.</p>
	<p>3) <u>Об'єкти виготовлення.</u></p> <p>Композиції з листя та квітів.</p> <p>Композиції з використанням насіння сояшника, гарбуза, клену, квасолі, гороху, рису, (ракушок) та інших матеріалів (за вибором вчителя).</p> <p>Фігурки пташок, звірів, риб (за вибором вчителя).</p> <p>Різні композиції з природного матеріалу за зразком.</p>	<p>- <i>створює</i> композиції за зразком;</p> <p>- <i>викладає</i> композиції з листя, квітів, насіння та ін. за наслідуванням дій учителя;</p> <p>- <i>виготовляє</i> фігурки пташок, звірів, риб разом з вчителем (за показом і допомогою).</p>	<p>Формування позитивного ставлення до праці.</p> <p>Розвиток уявлення про форму, розмір фігурок пташок, звірів, риб.</p>
	<p><u>Робота з папером</u></p> <p>1) <u>Техніко-технологічні відомості.</u></p> <p>Властивості паперу (можна зім'яти, розірвати,</p>	<p>Учень:</p> <p>- <i>має уявлення</i> про властивості паперу;</p>	<p>Розвиток просторового орієнтування на площині аркуша паперу.</p>

	<p>скласти, розрізати ножицями, розмочити у воді). Основні кольори. Використання паперу у побуті (газети, книжки, зошити, серветки). Правила складання візерунків на смужці паперу за кольором, розміром, формою. Аплікація, правила виконання. Ознайомлення з правилами роботи з ножицями. Різання ножицями по прямій. Наклеювання деталей на аркуш паперу.</p> <p>Правила безпечної роботи з ножицями, олівцем, клеєм.</p>	<p>- <i>називає</i> предмети, виготовлені із паперу за запитаннями учителя;</p> <p>- <i>називає</i> кольори паперу;</p>	<p>Розвиток сприймання на основі виявлення властивостей паперу.</p> <p>Розвиток мовлення на основі збагачення словника назвами інструментів.</p> <p>Збагачення уявлень про геометричні фігури (коло, овал) та правила безпечної роботи з ножицями.</p>
	<p><u>2)Трудові операції.</u> Розривання паперу, розривання шматочків, згинання паперу по прямих лініях у будь-якому напрямку. Згинання аркуша паперу навпіл. Складання аркуша паперу, поєднуючи кути і сторони; складання паперу з різка на різок.</p> <p>Виконання різання паперу по прямій лінії. Складання візерунків на смужці паперу та на площині круглої та овальної форми. Наклеювання візерунків на аркуші паперу за зразком.</p> <p>Наклеювання шматочків рваного паперу на заготовлені контури предметів на картоні.</p>	<p>- <i>виконує</i> трудові операції за наслідуванням: розриває папір, відриває шматочки, згинає по прямих лініях;</p> <p>- <i>намагається</i> різати по прямій лінії (під контролем вчителя);</p> <p>- <i>складає</i> аркуш паперу, візерунки на смужці паперу за наслідуванням;</p> <p>- <i>виконує</i> наклеювання рваного паперу на готовий контур предметів з допомогою;</p>	<p>Розвиток координації рухів рук та дрібної моторики.</p> <p>Розвиток мовлення на основі збагачення словникового запасу словами-назвами предметів із паперу.</p> <p>Розвиток пам'яті на основі згадування основних властивостей паперу.</p> <p>Розвиток діяльності та мислення на основі вміння аналізу предметів з паперу (їх частин).</p> <p>Формування особистісних якостей: уважності,</p>

				спостережливості.
	<p>3) <u>Об'єкти виготовлення.</u> Складання і розривання кольорового паперу. Виготовлення квадратів, трикутників – великих і маленьких. Орнамент. Складання візерунків у смужці паперу за зразком: а) з квадратів і трикутників одного кольору; б) з квадратів і трикутників різного кольору та розміру. Складання будиночка із квадратів та трикутника (із готових деталей).</p> <p>Аплікації на смужці паперу, на площині (форми заготовлені учителем).</p> <p>Аплікації з рваного паперу.</p>	<p>- <i>розпізнає</i> геометричні фігури – квадрат, трикутник;</p> <p>- <i>складає</i> візерунки з геометричних фігур за наслідуванням учителя: з квадратів різних розмірів однакового кольору; з квадратів різного кольору одного розміру; з трикутників різного розміру; з трикутників різного кольору;</p> <p>- <i>виконує</i> аплікацію за зразком та допомогою вчителя.</p>	<p>Розвиток мислення на основі формування умінь класифікувати геометричні фігури за кольором, величиною.</p> <p>Розвиток просторового орієнтування на площині аркуша паперу.</p> <p>Формування діяльності на основі розвитку точності та координації рухів, вміння виготовляти виріб за зразком.</p>	
	<p><u>Конструювання</u></p> <p><u>Технічні відомості:</u> Види та призначення конструкторів (дерев'яні, пластмасові, паперові (пазли); деталі та способи їх з'єднання. Призначення та види мозаїк. Кольори мозаїки. Складання пазлів, розрізних малюнків. Складання деталей конструктора в коробку.</p>	<p><u>Учень:</u> - <i>має уявлення</i> про види конструкторів; - <i>з'єднує</i> елементарні деталі конструкторів; - <i>складає</i> мозаїку з допомогою вчителя;</p>	<p>Формування конструктивного мислення на основі аналізу зразка (картинки) та розрізнення деталей конструкторів, мозаїки і пазлів.</p> <p>Розвиток просторового орієнтування у процесі складання пазлів та розрізних малюнків.</p> <p>Формування цілеспрямованості, наполегливості.</p>	

	<p style="text-align: center;"><u>Самообслуговування</u></p> <p>Одяг і взуття. Призначення одягу та взуття.</p> <p>Поділ одягу та взуття відповідно до сезону.</p> <p>Основні відомості про правила догляду за одягом і взуттям.</p> <p>Шкільне приладдя. Складання речей у портфель.</p> <p>Викладання необхідних речей на парту.</p> <p><i>Практична робота.</i></p> <p>Відпрацьовування прийомів зав'язування шнурків на тренажерах та взутті;</p> <p>розкриття та закриття ґудзиків, блискавок на одязі, розстібання та застібання ґудзиків на одязі.</p> <p>Відпрацьовування викладання та складання речей у портфель.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розуміє</i> призначення одягу та взуття; - <i>складає</i> шкільне приладдя в портфель з допомогою; - <i>розрізняє</i> асортимент одягу та взуття відповідно до сезону за запитаннями вчителя; - розкриває на одязі та взутті «блискавки», кнопки з допомогою; - намагається застібати та розстібати ґудзики з допомогою вчителя. - 	<p>Розвиток координації рухів рук та дрібної моторики.</p> <p>Формування навичок самообслуговування: одягання взуття, зав'язування шнурків, застібання блискавок.</p> <p>Формування навичок охайності, старанності.</p> <p>Розвиток мовлення на основі збагачення словникового запасу словами-назвами предметів життєдіяльності.</p>
--	---	---	--

Навчальні досягнення учнів на кінець року:

- розрізняти види технологічних матеріалів (пластилін, глина, природні матеріали, папір);
- користуватись навчальним приладдям з допомогою вчителя;
- сприймати та розуміти пояснення, інструкції вчителя щодо виконання трудових дій та операцій;
- впізнавати й називати основні геометричні форми;
- розрізняти засоби праці відповідно до виду роботи;
- правильно тримати та використовувати засоби праці;
- здійснювати прийоми роботи з різними технологічними матеріалами (папером, пластиліном, природними матеріалами) за наслідуванням (допомогою);
- дотримуватись правил безпечної роботи в класі.

Перший клас
(70 год, 2 год на тиждень)

№ п/п	К-сть год.	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
		<p><u>Робота з глиною та пластиліном (солоним тістом)</u> 1) <u>Техніко-технологічні відомості.</u> Властивості пластиліну: холодний пластилін – твердий, теплий – м'який і в'язкий. Кольори пластиліну.</p> <p>Властивості глини: суха глина – тверда, розмочена – м'яка. Кольори глини: сірий, червоний, жовтий. Властивості солоного тіста. Використання глини, солоного тіста: виготовлення (глиняних) іграшок, посуду.</p> <p>Підготовка пластиліну – розминання (підігрівання).</p> <p>Види ліплення: площинне (наліплювання на картон) та об'ємне.</p> <p>Розташування деталей з глини чи пластиліну на підставці з цупкого паперу.</p> <p>Закріплення деталей на підставці та його послідовність.</p> <p>Засоби праці, їх призначення та правила користування: стека, підкладна дошка.</p>	<p>Учень:</p> <p>- має уявлення про кольори та властивості пластиліну (глини, солоного тіста);</p> <p>- має уявлення про призначення засобів праці (стеки, підкладної дошки), називає (показує) їх за пред'явленням;</p> <p>- має уявлення про використання глини та пластиліну, солоного тіста;</p> <p>- розуміє необхідність підготовки глини та пластиліну (солоного тіста) до роботи;</p> <p>- має уявлення про види ліплення;</p> <p>-</p>	<p>Формування діяльності на основі вмінь організації робочого місця.</p> <p>Розвиток пам'яті на основі пригадування властивостей глини і пластиліну, солоного тіста та дій обстеження, спрямованих на їх виявлення (дотику, стискування, надавлювання та ін.).</p> <p>Збагачення уявлень щодо використання глини та пластиліну, солоного тіста.</p> <p>Формування початкового уявлення про площинне та об'ємне ліплення.</p> <p>Розвиток мислення на основі формування умінь порівнювати, знаходити однакове, різне у виробах (однакове – пластилін, форма; різне – кількість деталей, спосіб прикріплення).</p>

		<p><u>Трудові операції.</u> Відривання, відрізання за допомогою стеки, розминання пластиліну (солоного тіста).</p> <p>Розкочування пластиліну в долонях і на підкладній дошці.</p> <p>Скочування колоподібними рухами в долонях. Сплющування.</p> <p>Вдавлювання поверхні кулі з пластиліну.</p> <p>Розкачування в долонях до овальної форми. Примазування частин.</p> <p>Зліплювання глини, пластиліну, солоного тіста.</p>	<p>- виконує трудові операції з розминання пластиліну, розкачування, скачування, сплющування, примазування, зліплення частин за наслідуванням;</p> <p>- виконує (з допомогою): розминання, розкачування, скачування, сплющування, вдавлення, примазування, зліплювання, відривання, відрізання, зліплювання пластиліну (солоного тіста).</p>	<p>Розвиток мовлення на основі збагачення словника назвами властивостей пластиліну, засобів праці (стека, підкладна дошка).</p> <p>Формування особистісних якостей “організаційність” та “охайність”.</p> <p>Формування діяльності на основі розвитку дрібної моторики в процесі виконання трудових операцій з пластиліну, солоного тістаю Розвитку умінь виконувати трудові операції за наочною опорою (показом, малюнком).</p>
		<p><u>3) Об'єкти виготовлення.</u></p> <p>Предмети круглої, овальної форми, овочі, фрукти (яблуко, груша, слива, помідор, морква, картопля, огірок, буряк), сніговик, рибка, грибочки, качечка тощо.</p> <p>Предмети з розкачаних паличок (драбинка, ялинка, літак, пірамідка, бублики).</p> <p>Фігурки тварин (за вибором).</p>	<p>- виготовляє вироби з пластиліну (глини), солоного тіста за допомогою учителя;</p> <p>- виготовляє стилізовані фігурки тварин за наслідуванням.</p>	<p>Збагачення уявлень про предмети навколишнього середовища.</p> <p>Розвиток мовлення на основі збагачення словника назвами об'єктів виготовлення.</p> <p>Формування діяльності на основі розвитку позитивного ставлення до отримання продуктів діяльності.</p>

	<p><u>Робота з природними матеріалами</u></p> <p>1) <u>Техніко-технологічні відомості.</u> Природні матеріали: листя, квіти, насіння, плоди дерев – каштани, горіхи, жолуді, шишки, шкаралупа волоського горіха, ракушки, – в залежності від місцевих природних умов.</p> <p>Властивості природних матеріалів (які використовуються): колір, форма, величина, крихкість засушеного листя та квітів, поверхня – тверда, м'яка.</p> <p>Способи з'єднання деталей, частин.</p> <p>Способи прикріплення засушеного природного матеріалу (листя та квітів) до паперу.</p> <p>Засоби праці та правила користування (клей, пензлик).</p> <p>Правила безпечної праці та санітарно-гігієнічні вимоги.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - має уявлення про властивості природних матеріалів; - має уявлення про способи з'єднання деталей виробів із природних матеріалів (пластиліном). - має уявлення про способи прикріплення листя та іншого матеріалу до паперу, - розрізняє засоби праці; - дотримується правил безпечної праці під контролем вчителя; 	<p>Формування сприймання на основі умінь розрізняти природні матеріали за зразком, малюнком, назвою.</p> <p>Уточнення уявлень про властивості природних матеріалів (поверхня тверда, м'яка) та можливості їх використання (виготовлення іграшок, сувенірів.</p> <p>Розвиток діяльності та мислення на основі формування вміння аналізувати виріб за матеріалом, формою, складовими частинами, деталями.</p>
	<p>2)Трудові операції.</p> <p>Збирання природного матеріалу. Прикріплення засушеного листя, насіння, квітів до паперу за допомогою пластиліну. Наклеювання на папір засушеного листя, насіння та квітів.</p> <p>З'єднання природних матеріалів пластиліном способом примазування, вдавлювання природних матеріалів у пластилін.</p> <p>Розміщення деталей на підставці.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - наносить клей пензликом на папір, прикріплює до паперу засушене листя, насіння за допомогою вчителя (за наслідуванням); - виконує трудові операції під керівництвом учителя: з'єднує природні матеріали пластиліном. - розміщує деталі на підставці; 	<p>Розвиток вибіркової уваги та сприймання під час збирання природного матеріалу.</p> <p>Формування діяльності на основі розвитку умінь виконувати трудові операції за наслідуванням.</p> <p>Розвиток супроводжуючого мовлення (про послідовність дій, що виконуються).</p>
	<p>3) Об'єкти виготовлення.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - виготовляє композиції з листя, насіння 	<p>Формування діяльності,</p>

	<p>Композиції (орнаменти) з листя, насіння.</p> <p>Грибочки, пташки, звірі.</p> <p>Їжак, мишеня, каченя, зайчик, жук та ін. (на вибір вчителя).</p>	<p>(орнаменти), пташок, звірів за зразком та допомогою вчителя;</p> <p>- <i>виготовляє</i> вироби із природних матеріалів (шишок, жолудів, каштанів) за зразком та з допомогою учителя;</p> <p>- <i>виготовляє</i> вироби з допомогою, з'єднуючи деталі пластиліном.</p>	<p>сприймання та мислення на основі розвитку умінь аналізувати зразок виробу (назва предмета, його частин, матеріал, розмір, колір, форма, розміщення).</p> <p>Розвиток мовлення на основі формування умінь давати словесний звіт про виконане завдання та поповнення словника назвами виробів.</p> <p>Формування емоційної сфери в процесі виготовлення виробу.</p>
	<p><u>Робота з папером</u></p> <p>1)Техніко-технологічні відомості.</p> <p>Види паперу за призначенням: газетний, для писання, малювання, обгортковий, серветковий, туалетний.</p> <p>Властивості паперу: мнеться, згинається, розривається, ріжеться, всмоктує вологу.</p> <p>Основні кольори паперу.</p> <p>Засоби праці та матеріали для роботи з папером, їх призначення та правила користування: ножиці, шаблон, олівець, пензлик, клей.</p> <p>Правила безпечної праці з ріжучими інструментами.</p> <p>Аплікація, деталі аплікації. Використання шаблону.</p> <p>Прийоми різання ножицями по прямих лініях.</p> <p>Наклеювання деталей аплікації на аркуш паперу.</p> <p>Складання аплікації з різних геометричних форм (розміщення, чергування кольорів та форм).</p>	<p>Учень:</p> <p>- <i>має</i> уявлення про види та властивості паперу;</p> <p>- <i>знає</i> основні кольори паперу, називає їх;</p> <p>- <i>використовує</i> інструменти та матеріали для роботи з папером (ножиці, олівець, шаблон, пензлик, клей) під контролем вчителя;</p> <p>- <i>наклеює</i> деталі на аркуш паперу (з допомогою);</p> <p>- <i>складає</i> аплікації з різних геометричних форм з допомогою.</p>	<p>Розвиток пам'яті на основі пригадування властивостей паперу, призначення.</p> <p>Розвиток мовлення на основі проговорювання дій з папером, які виконує вчитель (супроводжуюче мовлення), та збагачення словника назвами кольорів паперу та дій з ним.</p> <p>Формування особистісної якості “цілеспрямованість”.</p> <p>Розвиток сприймання та мислення на основі формування умінь розрізняти та класифікувати предмети за формою, розміром,</p>

				кольором, за пред'явленим зразком.
		<p>2) <u>Трудові операції.</u> Згинання паперу навпіл. Розривання паперу по згину. Складання паперу з різка на різок. Згинання квадрата по діагоналі.</p> <p>Різання ножицями по прямих лініях. Розмічання деталей по шаблону та їх вирізання. Використання мірки. Нанесення клею пензликом на папір. Наклеювання деталей аплікації на аркуш паперу.</p> <p>Класифікація геометричних фігур за основними кольорами. Складання аплікації з різних геометричних форм.</p> <p>Розташування елементів аплікації. Наклеювання елементів аплікації, деталей та окремих предметів.</p>	<p>- <i>виконує</i> трудові операції за наслідуванням – розриває папір навпіл, по згину, складає папір з різка на різок, по діагоналі з допомогою;</p> <p>- <i>вирізує</i> деталі ножицями по прямій лінії, наносить клей пензликом на папір, наклеює деталі на папір за зразком та допомогою;</p> <p>- <i>розрізняє</i> геометричні фігури;</p> <p>- <i>наклеює</i> елементи аплікації (під контролем з допомогою).</p>	<p>Формування стійкості та вибіркової уваги.</p> <p>Розвиток мислення на основі формування уміння здійснювати класифікацію за назвою на матеріали, інструменти, вироби (папір, ножиці, іграшки).</p> <p>Розвиток просторового орієнтування на площині аркуша паперу (розташування геометричних фігур за зразком з урахуванням місця розміщення).</p>
		<p>3) <u>Об'єкти виготовлення.</u> Іграшки з паперу: стріла, планер, човник. Пакет для насіння, стакан. Шапочка-пілотка, картуз (на вибір учителя). Геометричні фігури із смужок кольорового паперу (квадрати, трикутники). Аплікації із деталей геометричних фігур (будинки, ялинка) – наклеювання за формою та кольором. Аплікація з готових деталей геометричних форм (повітряні кульки, лялька, сніговик). Аплікація з вирізаних учнями за шаблоном деталей (човник,</p>	<p>- <i>виготовляє</i> елементарні іграшки (оригамі) з паперу на основі трудових операцій за наслідуванням та допомогою;</p> <p>- <i>вирізує</i> геометричні фігури із паперу, робить аплікації за зразком;</p> <p>- <i>виготовляє</i> аплікації з геометричних фігур, вирізаних за шаблоном та за</p>	<p>Розвиток мислення на основі формування умінь визначати предмети за назвою (покажи пакет, човник і т.д.).</p> <p>Формування практичної діяльності: підбирати матеріали, інструменти.</p> <p>Розвиток самоконтролю діяльності (порівняння свого виробу із</p>

	пірамідка, фрукти, овочі). Геометричний орнамент у квадраті (з готових деталей).	готовими деталями; - <i>виготовляє</i> аплікації з геометричних фігур і з готових деталей за зразком.	зразком). Розвиток просторового орієнтування на площині аркуша паперу в процесі виготовлення аплікації. Формування охайності та організованості в роботі.
	<u>Робота з текстильними матеріалами (нитками)</u> 1) Техніко-технологічні відомості Нитки у побуті: для шиття, вишивання, плетіння гачком і спицями, виготовлення оздоблень (китиці, шнурки, сувеніри). Властивості ниток: товщина (товсті, тонкі), довжина (довга нитка, коротка), можна розірвати, відрізати ножицями, скрутити, сплести, зв'язати, наклеїти; нитки мають колір. Організація робочого місця.	Учень: - <i>має уявлення</i> про використання ниток у побуті (для шиття, вишивання, плетіння), знає властивості – колір, товщина, довжина. - <i>визначає</i> властивості ниток, розрізняє колір, розмір;	Збагачення уявлень про використання ниток в побуті та про їх властивості. Розвиток мовлення на основі формування уміння застосовувати в ньому знання. Розвиток мовлення на основі збагачення словника назвами матеріалів, інструментів та виробів. Виховання дисциплінованості в роботі.
	2) Трудові операції. Відривання та відрізування нитки заданої довжини. Приклеювання ниток на картон. Намотування ниток на картон. Плетіння кіски.	- <i>намагається відрізати</i> нитку ножицями під контролем; - <i>намотує</i> нитки на картон з допомогою; - визначає кольори ниток;	Розвиток мислення на основі формування вміння класифікації ниток за словесною характеристикою їх властивостей (товщина, колір, призначення).
	3) Об'єкти виготовлення. Закладка із ниток для книжок, Аплікації з різаних ниток. Аплікації із зображенням контурів рослин, квітів та інші за задумом учителя.	- <i>виготовляє</i> закладку з плетених ниток з допомогою; - <i>виконує</i> аплікацію із застосуванням ниток з допомогою.	Формування діяльності та мовлення на основі розвитку умінь давати словесний звіт про виконану роботу у вигляді відповідей на запитання та зацікавленого ставлення до

				результатів праці.
		<p>Конструювання <u>Техніко-технологічні відомості:</u> Правила організації робочого місця при роботі з конструктором. Види конструкторів (набір будівельних кубиків, великий конструктор типу „Лего”, мозаїки, великі пазли). Деталі конструктора. Види з'єднання деталей конструктора. Правила роботи з різними видами конструктору.</p>	<p>Учень: - <i>вміє</i> за допомогою вчителя організувати робоче місце для роботи з конструктором та проведення дидактичних ігор - <i>має поняття</i> про види конструкторів та конструкторських наборів; - <i>називає</i> основні деталі різних конструкторів за запитаннями вчителя; - <i>дотримується</i> послідовності роботи за допомогою вчителя;</p>	<p>Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті. Корекція просторових уявлень. Корекція слухової уваги та зосередженості. Розвиток дрібної моторики.</p>
		<p><u>Трудові операції:</u> Дидактичні ігри. Складання мозаїки, пазлів, кубиків, конструктору. Виконання виробу за зразком.</p>	<p>- <i>виконує</i> роботу за словесною інструкцією вчителя з показом прийомів складання; - <i>вибирає</i> необхідні іграшки для гри;</p>	<p>Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля. Розвиток конструктивного мислення.</p>
		<p><u>Об'єкти виготовлення:</u> Різні види мозаїчних малюнків. Об'єкти з будівельного матеріалу.</p>	<p>- <i>будує</i> об'єкти з будівельного матеріалу, складає мозаїчні малюнки; - <i>виконує</i> побудови, складає мозаїчні малюнки з допомогою вчителя.</p>	<p>Формування в учнів основ практично-навчальної діяльності.</p>
		<p><u>Самообслуговування</u> Культура харчування. Теоретичні відомості про продукти харчування (каші, продукти тваринного походження, овочі та фрукти, напої). Гігієна споживання їжі (правила поведінки під час прийому їжі, столове приладдя). Правила поведінки в шкільній їдальні. Правила поведінки за столом. Миття рук перед їжею.</p>	<p>Учень: - <i>розуміє</i> значення продуктів харчування; - <i>ознайомлений</i> з правилами поведінки в їдальні, вдома за столом; - <i>розрізняє</i> столове приладдя: ложки, виделки, тарілки, блюдця, чашки, серветки <i>розставляє</i> посуд; - <i>виконує</i> елементарне сервірування столу з допомогою вчителя;</p>	<p>Розвиток координації рухів рук та дрібної моторики. Формування навичок правильного поведінки за столом, в їдальні, сервірування столу. Формування навичок охайності, старанності. Розвиток мовлення на основі</p>

	Правила етикету . <i>Практична робота.</i> Розставляння посуду. Сервірування столу. Тематична гра «Ресторан».		збагачення словникового запасу словами-назвами продуктів харчування, посуду, столового приладдя.
--	--	--	---

Навчальні досягнення учнів на кінець навчального року:

- розрізняти види технологічних матеріалів (пластилін, глина, природні матеріали, папір);
- користуватись навчальним приладдям з допомогою вчителя;
- розуміти інструкції вчителя щодо виконання трудових дій;
- розрізняти основні геометричні форми;
- розрізняти засоби праці відповідно до виду роботи;
- використовувати засоби праці у процесі трудової діяльності;
- виконувати технологічні операції з різними матеріалами (папером, пластиліном, природними матеріалами) за наслідуванням (допомогою);
- дотримуватись правил безпечної роботи в класі;
- використовувати допомогу вчителя у процесі виправлення помилок у виробі.

2 клас
(70 год., 2 год. на тиждень)

№ п\п	К-сть год.	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
		<p>Робота з глиною, пластиліном, солоним тістом <i>1) Техніко-технологічні відомості.</i> Застосування глини – виготовлення посуду (чайний, столовий, декоративний – кашпо), горщиків, іграшок. Засоби праці для роботи з глиною: різак, стека, лінійка. Стилізовані фігурки тварин, їх пропорції. Поняття про деталі, частини. Ціле і частини. Макет. Просторове розташування деталей на макеті (зліва, справа, посередині, перед, за, біля). Правила безпечної праці та санітарно-гігієнічні вимоги.</p> <p>Організація робочого місця.</p>	<p>Учень: - <i>має уявлення</i> про використання глини для посуду різного призначення, горщиків, іграшок; - <i>розрізняє</i> посуд за призначенням; - <i>розпізнає</i> тварин на стилізованих фігурках, визначає деталі, частини; - <i>має уявлення</i> про просторове розташування деталей (зліва, справа, посередині, перед, біля); - <i>дотримується</i> правил безпечної праці;</p>	<p>Формування діяльності на основі вмінь організації робочого місця.</p> <p>Розвиток пам'яті на основі пригадування властивостей глини та пластиліну, солоного тіста.</p> <p>Розвиток мовлення на основі збагачення словника назвами властивостей матеріалів та засобів праці.</p> <p>Формування особистісних якостей „організованість”, „охайність”.</p> <p>Розвиток просторового орієнтування на площині на основі розташування деталей за словесними вказівками вчителя.</p>
		<p><i>2) Трудові операції.</i> Ліплення посуду способом вдавлювання і розплющування стінок виробу пальцями. Обробка виробу стекою. Оздоблення виробу кольоровим пластиліном. Аналіз стилізованої скульптурної фігурки</p>	<p>- <i>працює</i> стекою, з'єднує деталі примазуванням; - <i>виконує</i> трудові операції вдавлювання, розплющування пальцями;</p>	<p>Розвиток умінь виконувати трудові операції за наочною опорою (показом, малюнками).</p> <p>Розвиток просторових уявлень на основі визначення величини деталей.</p>

	<p>за окремими частинами. З'єднання виліплених деталей в одне ціле способом примазування.</p> <p>Визначення просторового розташування предметів на макеті.</p> <p>Закріплення деталей макета на підставці. Визначення змісту макета</p>	<p>- <i>оздоблює</i> виріб з допомогою;</p> <p>- <i>виконує</i> операції з'єднання окремих деталей способом примазування під контролем вчителя;</p> <p>- <i>визначає</i> просторове розташування предметів на макеті, закріплює їх на підставці;</p>	<p>Розвиток мовлення на основі збагачення словника.</p> <p>Формування елементів самостійності в діяльності.</p> <p>Розвиток дрібної моторики в процесі виконання трудових операцій. Розвиток загальнотрудових умінь на основі виконання завдань за інструкцією</p>
	<p>3) <i>Об'єкти виготовлення.</i> Предмети циліндричної форми: кухоль, стакан для олівців. Предмети конічної форми: відерце, горщик для квітів. Чайний посуд: чашка і блюдце, десертні тарілки, чайник для заварювання. Стилізовані фігурки птахів: курка і курчата, качка і каченя; тварин: кішка, білка, заєць, лисиця.</p> <p>Композиція “Колобок і лисиця”, “Лисиця і журавель” та ін.</p>	<p>- <i>виготовляє</i> геометричні форми та іграшки за зразком з допомогою;</p> <p>- <i>виготовляє</i> вироби із глини та пластиліну, солоного тіста за зразком;</p> <p>- <i>виготовляє</i> стилізовані фігурки з глини(пластиліну) разом з вчителем;</p> <p>- <i>створює</i> окремі композиції з відомих казок разом з вчителем.</p>	<p>Збагачення уявлення про предмети навколишнього середовища та їх властивості: форми, величини, кількість деталей.</p> <p>Формування діяльності на основі розвитку позитивного ставлення до отримання продуктів діяльності.</p> <p>Розвиток загальнотрудових умінь – аналіз предмету виготовлення за формою, розміром, місцем знаходження.</p>
	<p>Робота з природними матеріалами</p>	<p>Учень:</p>	<p>Формування сприймання на основі умінь розрізнити природні матеріали</p>

	<p>1) <i>Техніко-технологічні відомості.</i> Властивості засушених природних матеріалів: листя, квітів, трави, моху, пір'я, соломи, насіння.</p> <p>Прикріплення природного матеріалу наклеюванням.</p> <p>Правила складання макета (визначення місця розташування кожного об'єкта, визначення способу закріплення).</p> <p>Організація робочого місця. Правила безпечної праці.</p>	<p>- <i>називає</i> властивості природного матеріалу за запитаннями (назва, колір, форма та ін.);</p> <p>- <i>розрізняє</i> засоби праці та матеріали для з'єднання деталей;</p> <p>- <i>дотримується</i> правил безпечної праці під контролем вчителя;</p> <p>- <i>розташовує</i> кожний об'єкт на макеті, закріплює на підставці за зразком;</p> <p>- <i>дотримується</i> правил організації робочого місця;</p>	<p>за їх властивостями.</p> <p>Розвиток умінь характеризувати природні матеріали за планом (назва, колір, форма, поверхня тощо).</p> <p>Формування цілісності сприймання. Розвиток умінь аналізувати готові предмети, виділяючи їх частини та визначати технологію виготовлення.</p> <p>Формування просторового уявлення на основі визначення місця розташування предметів, зорово-моторної координації.</p>
	<p>2) <i>Трудові операції.</i> З'єднання деталей клеєм, паличками, пластиліном, нитками.</p> <p>Наклеювання природного матеріалу.</p> <p>Закріплення окремих деталей та фігур (пташок, тварин) на підставці.</p>	<p>- <i>з'єднує</i> деталі клеєм, паличками, нитками за вказівкою та допомогою вчителя;</p> <p>- <i>наклеює</i> природний матеріал на основу з допомогою;</p> <p>- <i>закріплює</i> окремі деталі та фігури пташок, тварин на підставці;</p>	<p>Розвиток умінь виконувати практичні завдання за словесною інструкцією вчителя.</p> <p>Формування діяльності на основі виконання завдань за зразком. Розвиток умінь здійснювати самоконтроль (порівнювати свій виріб із зразком).</p>
	<p>3) <i>Об'єкти виготовлення.</i> Фігурки тварин: пташка із жолудів, пір'я та паличок, заєць із жолудів, паличок, крилаток ясеня; рибка, черепашка з персикової кісточки. Порося з кукурузного качана, ялинкової</p>	<p>- <i>виготовляє</i> вироби із природного матеріалу за зразком;</p> <p>- <i>бере участь</i> у спільному процесі</p>	<p>Формування діяльності, сприймання та мислення на основі розвитку уміння аналізувати зразок виробу (назва предмета, основні матеріали, його частини).</p>

	<p>шишки, паличок та паперових деталей. Декоративні візерунки з насіння, сюжетні композиції до казок, оповідань. Макети до знайомих дітям казок “Лисичка і журавель”, “Колобок” та ін.</p>	<p>виготовлення макету знайомої казки за малюнками, зразками з допомогою;</p>	<p>Розвиток мислення та діяльності на основі аналізу виробів.</p>
	<p>Робота з папером і картоном 1) <i>Техніко-технологічні відомості.</i> Призначення і застосування паперу та картону. Властивості різних видів паперу. Технологія оригамі. Засоби роботи з картоном і папером: ножиці, шаблон, олівець, пензлик. Правила різання ножицями по прямих лініях і колу.</p>	<p>Учень: - <i>називає</i> властивості картону та паперу, знає засоби праці (називає їх за показом учителя); - <i>має уявлення</i> про технологію оригамі;</p>	<p>Розвиток пам'яті на основі пригадувань властивостей паперу та картону. Розвиток мислення: умінь порівнювати предмети за їх властивостями, знаходити однакове, різне. Розвиток мовлення на основі проговорювання назв властивостей паперу, назв засобів праці. Формування охайності.</p>
	<p><i>Трудові операції.</i> Розмічання паперу і картону за трафаретом, шаблоном. Різання ножицями по лінії розмітки. Наклеювання деталей на основу. Склеювання зігнутих під прямим кутом частин виробу. Технологія оригамі. Складання і вирізування з паперу різних фігур, форм (витинанки,).</p>	<p>- <i>розмічає</i> разом з вчителем картон за шаблоном та ріже ножицями по лініях розмітки, змазує клеєм картон по всій поверхні; - <i>виконує</i> трудові операції технікою оригамі з допомогою вчителя; - <i>намагається</i> різати ножицями по лінії розмітки, склеювати частини виробу під контролем вчителя;</p>	<p>Розвиток моторики. Формування охайності, організованості. Формування діяльності на основі виконання трудових операцій за показом та поясненням Розвиток координації рухів – формування охайності та організованості.</p>

		<p>2) <i>Об'єкти виготовлення.</i> Лічильний матеріал у формі смужок, квадратів, кружечків, трикутників, овалів, фруктів. Закладки. Фонарики. Виготовлення елементарних паперових виробів технікою оригамі.</p>	<p>- <i>виготовляє</i> лічильний матеріал (розмічає за шаблоном, вирізає); - <i>виготовляє</i> закладки (викладає орнамент), об'ємні вироби за даним зразком та допомогою.</p>	<p>Розвиток просторового орієнтування на основі розміщення частин орнаменту на закладці. Формування загальнотрудових умінь – виконання практичних завдань за наочною опорою.</p>
		<p>Текстильні матеріали. 1) <i>Техніко-технологічні відомості.</i> Тасьма, шпагат, нитки (повторення). Властивості ниток: колір, товщина, довжина, можна розірвати, скрутити, сплести (повторення). Гудзики, їх види, отвори на них. Тканина у житті людини. Призначення тканин – для одягу, білизни, оббивки меблів, вишивання та ін. Властивості тканин: мнеться, можна різати, має товщину (тонка, товста), має колір, лицьовий і виворітний бік. Тканину можна склеїти, наклеїти, зшити нитками.</p>	<p>Учень: - <i>називає</i> властивості ниток, їх призначення; - <i>має уявлення</i> про призначення гудзиків, тканини; - <i>вибирає</i> нитки, гудзики за розміром, кольором. - <i>має уявлення</i> про властивості тканини;</p>	<p>Збагачення уявлень щодо використання ниток та гудзиків. Формування уявлень про призначення та властивості тканини. Розвиток мовлення на основі збагачення словника словами – ознаками властивостей тканини. Розвиток сприймання на основі формування дій обстеження властивостей тканини.</p>
		<p>2) <i>Трудові операції.</i> Намотування ниток на картон, зв'язування ниток, перев'язування, плетіння. Відбір гудзиків.</p>	<p>- <i>намотує</i> нитки на картон, - <i>зв'язує, перев'язує, сплітає</i> нитки (за показом учителя, за зразком та допомогою); - <i>вибирає</i> гудзики за розміром, кольором;</p>	<p>Розвиток дрібної моторики в процесі виконання трудових операцій. Формування елементів самостійності в діяльності Розвиток сприймання на основі аналізу візерунків вишивок на тканині.</p>
		<p>3) <i>Об'єкти виготовлення.</i></p>		

		Виготовлення плетених з ниток виробів. Аплікації з різаних ниток, гудзиків. Закладки з картону, на яких наклеєні деталі з тканини.	- <i>виготовляє</i> плетені з ниток вироби з допомогою; - <i>розкладає</i> гудзики за розміром, кольором. - <i>виготовляє</i> аплікації з різаних ниток, закладки з допомогою вчителя.	Розвиток мислення на основі формування умінь аналізувати вироби за формою, кольором, частинами, величиною, способом виконання. Розвиток зорово-моторної координації.
		Сільськогосподарські роботи. 1) <i>Техніко-технологічні відомості.</i> Кімнатні рослини. Догляд за кімнатними рослинами. Висаджування рослин у ґрунт. Посівний матеріал. Вимоги до посівного матеріалу. Насіння, його пророщування. Посів. Догляд за посівом.	Учень: - <i>має уявлення</i> про догляд за кімнатними рослинами; - <i>має уявлення</i> про підготовку насіння до пророщування;	Збагачення уявлень про посівний матеріал (назви, вимоги, догляд та ін.). Розвиток мовлення на основі збагачення словникового запасу назвами окремих видів дій (догляд, пророщування, висівання, висаджування тощо)
		2) <i>Трудові операції.</i> Посів, догляд за посівом. Поливання квітів. Висаджування рослин. Догляд за рослинами.	- <i>добирає</i> посівний матеріал; висіває, висаджує рослини з допомогою; - <i>здійснює</i> догляд за посівом, рослинами з допомогою вчителя;	Розвиток пам'яті на основі дотримання послідовності трудових операцій, що забезпечують вирощування рослин.
		3) <i>Об'єкти праці.</i> Кімнатні рослини. Насіння. Горшки з розсадою. Висадження рослини на грядку.	- <i>пророщує</i> і висіває насіння під контролем та допомогою вчителя; - <i>поливає</i> розсаду; - <i>висаджує</i> рослини на грядку разом з учителем.	Формування особистісних якостей – відповідального ставлення до об'єктів праці (вирощування рослин), бережливого ставлення до природи.
		Конструювання <i>Техніко-технологічні відомості:</i>	Учень:	Розвиток активного словника (назви деталей конструктора, їх властивості).

	<p>Правила організації робочого місця при роботі з конструктором. Види конструкторів (набір будівельних кубиків, великий конструктор типу „Лего”, мозаїки, великі пазли). Деталі конструктора. Види з'єднання деталей конструктора. Правила роботи з різними видами конструктору.</p>	<p>- має уявлення про сполучення деталей; - організовує робоче місце для роботи з конструктором та для проведення дидактичних ігор;</p>	<p>Розвиток здатності дітей до аналізу предметів. Розвиток пізнавальної активності. Корекція порушень просторового орієнтування.</p>
	<p><u>Трудові операції:</u> Складання мозаїки, пазлів, кубиків, конструктору. Складання виробу за зразком.</p>	<p>- володіє прийомами з'єднання деталей конструктора; - відбирає для виробу потрібні деталі; - складає виріб;</p>	<p>Формування конструктивного мислення у процесі виконання дидактичних ігор та вправ. Розвиток загальної та дрібної моторики. Корекція зорово-моторної координації.</p>
	<p><u>Об'єкти праці</u> Різні іграшкові будівлі з дерев'яного конструктора. Різні види мозаїчних малюнків.</p>	<p>- має поняття про основні геометричні форми, що викладаються з мозаїки; - дотримується правил проведення дидактичних ігор; - виконує побудови з різних конструкторів.</p>	<p>Розвиток емоційно-вольової сфери у процесі дидактичних ігор. Формування уявлень про форми предметів у процесі обстеження деталей.</p>
	<p>Самообслуговування. Повторення знань про догляд за одягом та взуттям. Культура харчування. Правила поведінки за столом. Столовий посуд різного призначення. Сервірування столу. Основні відомості про правила догляду за одягом і взуттям.</p>	<p>Учень: - має уявлення про призначення одягу та взуття; - має уявлення про основні правила догляду за одягом; - зав'язує шнурки на тренажерах та взутті з допомогою;</p>	<p>Розвиток координації рухів рук та дрібної моторики. Формування навичок самообслуговування: одягання взуття, зав'язування шнурків, застібання блискавок. Формування навичок охайності, старанності.</p>

	<p>Практична робота. Сервірування столу. Відпрацьовування прийомів зав'язування шнурків на тренажерах та взутті; розкриття та закриття кнопок, блискавок на одязі, розстібання та застібання гудзиків на одязі.</p>	<p>- <i>сервірує</i> стіл під керівництвом вчителя; . - <i>застібає</i> та <i>розстібає</i> гудзики.</p>	<p>Розвиток мовлення на основі збагачення словникового запасу словами-назвами предметів життєдіяльності.</p>
--	---	--	--

Навчальні досягнення учнів на кінець року:

- аналізувати зразки виробів; порівнювати із натуральним об'єктом, ілюстрацією з допомогою вчителя;
- складати план роботи над виробом разом з вчителем;
- виготовляти вироби з допомогою вчителя;
- розуміти інструкції щодо дотримання послідовності виготовлення виробу;
- здійснювати аналіз свого виробу за запитаннями та допомогою вчителя;
- намагатись використовувати в мові технічну термінологію;
- орієнтуватися на аркуші паперу;
- орієнтуватися при виконанні об'ємних робіт, правильно розміщувати деталі під керівництвом вчителя;

3 клас
(70 год. 2 год. на тиждень)

№ п/п	К-сть год.	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
		<p>Робота з глиною, пластиліном, солоним тістом <i>1) Техніко-технологічні відомості.</i> Застосування пластичних матеріалів. Засоби праці для роботи з пластичними матеріалами. Стилізовані фігурки тварин, їх пропорції. Просторове розташування деталей на макеті (зліва, справа, посередині, перед, за, біля). Правила безпечної праці та санітарно-гігієнічні вимоги.</p> <p>Організація робочого місця.</p>	<p>Учень: - має уявлення про використання пластичних матеріалів; -- має уявлення про просторове розташування деталей (зліва, справа, посередині, перед, біля); - дотримується правил безпечної праці;</p>	<p>Розвиток пам'яті на основі пригадування властивостей глини та пластиліну.</p> <p>Розвиток мовлення на основі збагачення словника назвами властивостей матеріалів та засобів праці.</p> <p>Формування особистісних якостей „організованість”, „охайність”.</p> <p>Розвиток просторового орієнтування на площині, на основі розташування деталей за словесними вказівками вчителя.</p>
		<p><i>2) Трудові операції.</i> Ліплення посуду, фігурок тварин. Обробка виробу стекою. Оздоблення виробу кольоровим пластиліном. З'єднання виліплених деталей в одне ціле способом примазування.</p> <p>Визначення просторового розташування предметів на макеті.</p>	<p>- з'єднує деталі примазуванням; - виконує трудові операції вдавлювання, розплющування пластиліну пальцями; - оздоблює виріб з допомогою; - виконує операції з'єднання окремих деталей способом примазування під контролем вчителя;</p>	<p>Розвиток моторики. Розвиток умінь виконувати трудові операції за наочною опорою (показом, малюнками). Розвиток просторових уявлень на основі визначення величини за лінійкою та „на око”. Розвиток мовлення на основі збагачення словника.</p> <p>Формування елементів самостійності в діяльності.</p>

		<p>3) <i>Об'єкти виготовлення.</i> Предмети циліндричної, конічної форми. Стилізовані фігурки птахів та тварин.</p> <p>Композиції з казок.</p>	<p>- <i>виготовляє</i> геометричні форми та іграшки за зразком;</p> <p>- <i>виготовляє</i> стилізовані фігурки з глини(пластиліну, тіста);</p> <p>- <i>створює</i> окремі композиції з відомих казок з допомогою.</p>	<p>Збагачення уявлення про предмети навколишнього середовища та їх властивості: форми, величини, кількість деталей.</p> <p>Формування діяльності на основі розвитку позитивного ставлення до отримання продуктів діяльності. Розвиток загальнонавчальних умінь – аналіз предмету виготовлення за формою, розміром, місцем знаходження.</p>
		<p>Робота з природними матеріалами</p> <p>1)<i>Техніко-технологічні відомості</i> Властивості природних матеріалів. З'єднання матеріалів за допомогою пластиліну, клею, дроту, паличок. Засоби праці з природними матеріалами. Правила безпечної праці, санітарно-гігієнічні вимоги.</p>	<p>Учень:</p> <p>- <i>знає</i> властивості природних матеріалів, способи з'єднання природних матеріалів, засоби праці та правила безпечної праці;</p>	<p>Розширення уявлень про властивості природних матеріалів та способи з'єднання окремих частин, деталей. Збагачення словника на основі формування знань про засоби праці.</p>
		<p>2)<i>Трудові операції.</i> Збір матеріалів. З'єднання деталей за допомогою пластиліну, клею, дроту, паличок.</p>	<p>- <i>відбирає</i> природні матеріали для виробів;</p> <p>- <i>з'єднує</i> деталі виробів із природного матеріалу за допомогою пластиліну, дроту;</p>	<p>Розвиток спостережливості та мислення на основі відбору природного матеріалу для виготовлення об'єктів праці.</p>
		<p>3)<i>Об'єкти виготовлення.</i> Вироби з природного матеріалу (із шкаралупи горіхів, жолудів, каштанів,</p>	<p>- <i>виготовляє</i> вироби із природного матеріалу за зразком.</p>	<p>Розвиток умінь давати словесну характеристику об'єкту виготовлення (матеріал, деталі, спосіб з'єднання) за</p>

		насіння та ін.). Панно із різноманітного насіння (соняшника, кавуна, гарбуза, яблук та ін.).		зразком, малюнком, інструкційною картою (залежно від можливостей учнів).
		Робота з папером і картоном <i>1) Техніко-технологічні відомості.</i> Тематична аплікація: аплікація тварин, меблів, овочів, фруктів та ін. Поняття про частини аплікації, деталі та їх кількість, розмір. Витинанки. Інструменти роботи та обробки паперу та картону.	Учень: - <i>визначає</i> теми аплікацій (аплікація – тварини, овочі тощо); - <i>називає</i> деталі аплікації, їх розмір, форму, кількість; - <i>має початкові відомості</i> про витинанки; - <i>має уявлення</i> про однодетальні та багатодетальні вироби, інструменти для розмічання та обробки паперу;	Розвиток пам'яті на основі пригадування властивостей паперу, призначення та засобів праці. Розвиток зорової пам'яті на основі визначення деталей аплікації: їх колір, розміри, місце розташування. Збагачення уявлень про папір, картон та інші матеріали. Розвиток просторового уявлення на основі вирізування витинанок, виконання виробів з паперу.
		<i>2) Трудові операції.</i> Розмічання картону та паперу за шаблонами та за допомогою лінійки. Різання паперу по прямих, кривих та заокруглених лініях. Наклеювання деталей. Розмічання паперу і картону лінійкою. Техніка торцювання. Складання паперу (оригамі). Техніка квілінгу. Вирізування витинанок.	- <i>розмічає</i> папір, картон за шаблоном лінійкою з допомогою; - <i>вирізає</i> деталі по прямих та заокруглених лініях; наклеює деталі під контролем вчителя;	Розвиток просторового орієнтування на аркуші паперу на основі формування умінь вирізувати деталі за різним напрямком ліній. Розвиток мовлення на основі збагачення словникового запасу термінами – назвами трудових операцій. Розвиток охайності, точності виконання практичних дій.
		<i>3) Об'єкти виготовлення.</i> Аплікації: тварини, птахи, фрукти, овочі,	- <i>виготовляє</i> тематичну аплікацію за зразком;	Формування стійкості та вибірковості уваги.

	<p>меблі (на вибір учителя). Вироби технікою оригамі. Іграшки з паперу і картону. Іграшки плоскі та об'ємні. Ялинові прикраси. Витинанки (на вибір учителя).</p>	<p>- <i>виготовляє</i> іграшки з паперу та картону, плоскі та об'ємні за інструкційною картою; - виготовляє ялинкові прикраси з допомогою, - <i>виготовляє</i> витинанки, оригамі з допомогою.</p>	<p>Розвиток умінь класифікації на основі визначення тварин, птахів, фруктів, овочів, меблів Розвиток мислення на основі умінь співставляти вироби, знаходити однакове, різне на основі аналізу плоских та об'ємних іграшок з паперу і картону</p>
	<p>Робота з текстильними матеріалами</p> <p>1) <i>Техніко-технологічні відомості.</i> Стібки для шиття та вишивання в ручному виконанні. Голка. Техніка безпеки. Стібки прямі та навскісні, їх призначення та технологія виконання.</p>	<p>Учень:</p> <p>- <i>розрізняє</i> стібки для шиття з допомогою, - <i>має уявлення</i> про технологію виконання прямих, навскісних стібків;</p>	<p>Збагачення уявлень про різні види стібків у ручному виконанні та їх застосування на основі аналізу готових виробів, зразків, малюнків.</p>
	<p>2) <i>Трудові операції.</i> Виконання прямих та навскісних стібків на картоні (тканині) по проколу, по розмітці.</p>	<p>- <i>виконує</i> прямі та навскісні стібки по проколу на картоні з допомогою вчителя;</p>	<p>Розвиток просторового орієнтування на основі виконання різних способів виконання прямих та навскісних стібків.</p>
	<p>3) <i>Об'єкти виготовлення.</i> Зразки прямих та навскісних стібків на папері, тканині (контури предметів).</p>	<p>- <i>виготовляє</i> зразки стібків на тканині (картоні). -</p>	<p>Розвиток мислення на основі формування умінь виконання завдань за зразком</p>
	<p>Сільськогосподарські роботи</p> <p>1) <i>Техніко-технологічні відомості.</i> Осінні квіти. Насіння однолітніх квітів. Період збирання насіння з однолітніх квітів. Правила догляду за кімнатними рослинами (вимоги до тепла, світла, вологи). Створення умов для кімнатних</p>	<p>- <i>знає (розрізняє)</i> осінні квіти, - <i>має уявлення</i> про насіння квітів та його збирання; - <i>дотримується</i> правил догляду за</p>	<p>Збагачення уявлень учнів про осінні квіти та догляд за кімнатними рослинами. Формування особистісних якостей: наполегливості та цілеспрямованості.</p>

	<p>рослин. Сільськогосподарське знаряддя: лопата, граблі. Правила безпечного поводження із знаряддями.</p> <p>Весняні роботи на шкільній ділянці, на городі, в саду – підготовка та пророщування насіння овочів, квітів. Прийоми висівання насіння у ящики, горщики та у відкритий ґрунт.</p>	<p>кімнатними рослинами під керівництвом вчителя;</p> <p>- <i>має уявлення</i> про весняні роботи на ділянці, городі, в саду.</p>	<p>Формування техніко-технологічних операцій на основі удосконалення ручних умінь виконання завдань за зразком.</p>
	<p>2) <i>Трудові операції.</i> Збирання насіння. Підготовка насіння до зберігання. Роботи у квітнику, на городі, в садку. восени. Догляд за кімнатними рослинами. Згрібання листя, обкопування дерев.</p> <p>Відбір насіння квітів та овочів. Пророщування насіння. Висівання насіння. Поливання, підкормка.</p>	<p>- <i>збирає</i> насіння з квітів, <i>готує</i> насіння до зберігання, <i>виконує</i> різні роботи у квітнику, на городі (збирає насіння) з допомогою;</p> <p>- <i>має уявлення</i> про зміст осінніх та весняних робіт у саду, пришкільній ділянці, - <i>дотримується</i> безпечної роботи із знаряддям;</p> <p>- <i>бере посильну участь</i> в осінніх та весняних роботах у саду (під наглядом учителя);</p>	<p>Розвиток словникового запасу на основі формування знань про назви осінніх квітів та трудових дій у квітнику, на городі, в кімнаті. Збагачення уявлень учнів про осінні та весняні роботи в саду (садіння, перекопування, обкопування, поливання) та сільськогосподарське знаряддя (лопати, граблі).</p>
	<p>3) <i>Об'єкти праці.</i> Квітник, город, класна кімната. Догляд за рослинами восени та навесні (спостереження та посильна участь).</p>	<p>- <i>виконує</i> роботи у квітнику, на городі, кімнаті (збирає насіння, доглядає рослини);</p> <p>- <i>доглядає</i> за кімнатними рослинами, спостерігає за весняними роботами у полі, на городі, у саду.</p>	<p>Розвиток умінь виконувати практичні роботи у квітнику (збирання насіння), у класних кімнатах (догляд за рослинами). Розвиток спостережливості в процесі догляду за рослинами.</p>

		<p>Конструювання</p> <p><i>1) Техніко - технологічні відомості.</i> Поняття про конструювання виробів з окремих деталей. Види конструювання: з використанням конструктора з дерева, пластика, паперу та ін. Способи кріплення деталей. Засоби праці.</p>	<p>Учень:</p> <p>- <i>знає</i> технологію конструювання виробів з окремих деталей; способи кріплення деталей різних конструкторів;</p>	<p>Розвиток конструктивних здібностей на основі роботи з конструктором.</p> <p>Розвиток мовлення на основі навчання учнів назв способів з'єднання деталей, кріплення та засобів праці.</p>
		<p><i>Трудові операції</i></p> <p>Добір деталей для виготовлення заданої конструкції за зразком, предметною інструкційною картою. З'єднання деталей.</p>	<p>- <i>добирає</i> деталі за зразком,</p>	<p>Розвиток сприймання та мислення на основі формування вмінь добирати деталі конструкції за зразком, інструкційною картою.</p>
		<p><i>3)Об'єкти виготовлення.</i></p> <p>Конструкції із дерев'яних, пластикових, паперових деталей. Із паперу – коробочки, об'ємні фігурки тварин та ін.</p>	<p>- <i>виготовляє</i> предмети із паперу, пластикових деталей за планом роботи.</p>	<p>Формування умінь виконувати трудові операції на основі використання інструкційної карти, плану роботи та здійснювати самоконтроль (порівнювати свою роботу із зразком).</p>
		<p>Самообслуговування.</p> <p>Повторення знань про догляд за одягом та взуттям. Культура харчування. Правила поведінки за столом. Столовий посуд різного призначення. Сервірування столу. Основні відомості про правила догляду за одягом і взуттям.</p> <p><i>Практична робота.</i></p>	<p>Учень:</p> <p>- <i>має уявлення</i> про призначення одягу та взуття;</p> <p>- <i>має уявлення про</i> основні правила догляду за одягом;</p> <p>- <i>зав'язує</i> шнурки на тренажерах та взутті з допомогою;</p>	<p>Розвиток координації рухів рук та дрібної моторики.</p> <p>Формування навичок самообслуговування: одягання взуття, зав'язування шнурків, застібання блискавок.</p>

	Сервірування столу. Правила етикету. Відпрацьовування прийомів зав'язування шнурків на тренажерах та взутті; розкриття та закриття кнопок, блискавок на одязі, розстібання та застібання гудзиків на одязі.	- сервірує стіл під керівництвом вчителя; . - <i>застібає</i> та <i>розстібає</i> гудзики.	Формування навичок охайності, старанності. Розвиток мовлення на основі збагачення словникового запасу словами-назвами предметів життєдіяльності.
--	---	--	---

Навчальні досягнення учнів на кінець року:

- аналізувати зразок виробу;
- підбирати матеріали та інструменти для заданої роботи з допомогою вчителя;
- виконувати вироби з допомогою вчителя;
- дотримуватись плану при виконанні виробу;
- використовувати в мові технічні терміни;
- орієнтується у просторі під час виконання площинних і об'ємних робіт, правильно розміщувати деталі, дотримуватись пропорцій з допомогою;
- намагались використовувати в мовленні слова, що означають просторові ознаки і просторові відношення предметів;
- намагались використовувати в мовленні технічну термінологію;
- мати навички самообслуговування (санітарно-гігієнічні, догляд за взуттям, одягом, культура харчування, тощо).

4 клас
(70 год. 2 год. на тиждень)

№ п/п	К-ст ь го д.	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
		<p>Робота з глиною, пластиліном, солоним тістом <i>1) Техніко-технологічні відомості.</i> Повторення вивченого про застосування пластичних матеріалів. Засоби праці для роботи з пластичними матеріалами. Стилзовані фігурки тварин, овочів, фруктів, їх пропорції. Просторове розташування деталей на макеті (зліва, справа, посередині, перед, за, біля). Правила безпечної праці та санітарно-гігієнічні вимоги.</p> <p>Організація робочого місця.</p>	<p>Учень: - має уявлення про використання пластичних матеріалів; - має уявлення про просторове розташування деталей (зліва, справа, посередині, перед, біля); - дотримується правил безпечної праці;</p>	<p>Розвиток мовлення на основі збагачення словника назвами властивостей матеріалів та засобів праці.</p> <p>Формування особистісних якостей „організованість”, „охайність”.</p> <p>Розвиток просторового орієнтування на площині, на основі розташування деталей за словесними вказівками вчителя.</p>
		<p><i>2) Трудові операції.</i> Ліплення посуду, фігурок тварин, овочів, фруктів та ін. Визначення просторового розташування предметів на макеті.</p>	<p>- з'єднує деталі примазуванням; - виконує трудові операції вдавлювання, розплющування пластиліну пальцями;</p>	<p>Розвиток моторики. Розвиток умінь виконувати трудові операції за наочною опорою (показом, малюнками).</p>
		<p><i>3) Об'єкти виготовлення.</i> Предмети циліндричної, конічної форми. Стилзовані фігурки птахів та тварин.</p>	<p>- виготовляє геометричні форми та іграшки за зразком; - виготовляє стилзовані фігурки з глини(пластиліну, тіста);</p>	<p>Збагачення уявлення про предмети навколишнього середовища та їх властивості: форми, величини, кількість деталей.</p> <p>Формування ручної вмілості на</p>

		Композиції з казок.	- <i>створює</i> окремі композиції з відомих казок.	основі виготовлення виробів.
1		Робота з природним матеріалом 1) <i>Техніко-технологічні відомості.</i> Повторення вивченого про властивості природних матеріалів, що використовуються. З'єднання деталей, частин пластиліном, клеєм, дротом, паличками. Засоби праці з природними матеріалами Правила безпечної праці. Організація робочого місця.	Учень: - <i>має уявлення</i> про властивості природних матеріалів, засоби праці та способи з'єднання частин, деталей; - <i>дотримується</i> правил безпечної роботи із засобами праці;	Розширення уявлень про властивості природного матеріалу та способи з'єднання окремих частин.
		2) <i>Трудові операції.</i> Збір матеріалів. З'єднання деталей пластиліном, клеєм, паличками.	- <i>виконує</i> трудові операції з природними матеріалами;	Розвиток спостережливості на основі відбору природного матеріалу для виготовлення виробу.
		1) <i>Об'єкти виготовлення.</i> Вироби із шкаралупи горіха, насіння, каштанів, жолудів та ін. (на вибір учителя).	- <i>виготовляє</i> вироби із природного матеріалу за зразком, за уявою;	Розвиток уміння давати словесний звіт про виконану роботу за запитаннями вчителя.
2		Робота з папером і картоном 1) <i>Техніко-технологічні відомості.</i> Тематична аплікація: тварини, меблі, овочі, фрукти та ін. Частини аплікації, деталі їх кількість, розмір. Складання паперу навпіл. Симетричне вирізування. Витинанки. Матеріали для виготовлення витинанок. Застосування витинанки.	Учень: - <i>має уявлення</i> про тематичну аплікацію; - <i>має уявлення</i> про симетричне вирізування;	Розвиток діяльності на основі формування загальнотрудових умінь (аналіз виробу, планування послідовності виконання, здійснення самоконтроля- порівняння зі зразком).

	<p>2) <i>Трудові операції.</i> Розмічання картону та паперу за шаблоном, лінійкою. Різання паперу ножицями по прямих, кривих та заокруглених лініях. Наклеювання деталей.</p>	<p>- <i>розмічає</i> папір, картон за шаблоном, лінійкою під керівництвом учителя; - <i>вирізає</i> деталі по кривих, прямих та заокруглених лініях, наклеює деталі;</p>	<p>Розвиток зорово-моторної координації у процесі роботи з папером. Розвиток естетичного смаку на основі оздоблення виробів. Збагачення словникового запасу назвами трудовий операцій та об'єктів виготовлення.</p>
	<p>3) <i>Об'єкти виготовлення.</i> Аплікації: тварини, фрукти, овочі, меблі, одяг та інше (на вибір учителя). Вироби технікою ори гамі. Прикраси до тематичних свят. Витинанки.</p>	<p>- <i>виготовляє</i> тематичну аплікацію за зразком; - <i>виготовляє</i> ялинкові прикраси, витинанки за зразком, під керівництвом вчителя;</p>	<p>Формування позитивного ставлення до трудової діяльності.</p>
3	<p>Робота з текстильним матеріалом 1) <i>Техніко-технологічні відомості.</i> Тасьма, шпагат, нитки. Властивості: колір, товщина. Застосування. Гудзики, їх види, отвори на них. Голка. Техніка безпеки. Стібки в ручному виконання для шиття та вишивання. Стібки навскісні.</p>	<p>Учень: - <i>розрізняє</i> тасьму, шпагат, нитки, знає їх властивості; - <i>має уявлення</i> про види гудзиків; - <i>має уявлення</i> про прямі та навскісні стібки;</p>	<p>Формування уявлень про оздоблювальні матеріали на основі ознайомлення з їх видами (тасьма, нитки, гудзики тощо).</p>
	<p>2) <i>Трудові операції.</i> Намотування ниток на картон. Зв'язування ниток, перев'язування плетіння. Пришивання гудзиків. Виконання навскісних стібків на картоні по проколу, по розмітці на тканині.</p>	<p>- <i>виконує</i> трудові операції з текстильними матеріалами; - <i>намотує</i> нитки на спеціальну картонну форму; - <i>виконує</i> стібки на картоні по проколах;</p>	<p>Розвиток дрібної моторики на основі намотування ниток, пришивання гудзиків. Збагачення уявлень щодо різноманітності ручних стібків.</p>
	<p>3) <i>Об'єкти виготовлення.</i> Китички, стилізовані фігурки із ниток. Гудзики, пришиті на цупкому папері.</p>	<p>- <i>робить</i> китички з ниток та стилізовані фігурки за зразком, малюнком; - <i>пришиває</i> гудзики на цупкий папір за</p>	<p>Розширення словникового запасу назвами стібків у ручному виконанні та трудових операцій.</p>

	Контури тварин, рослин, виконані прямими та навскісними стібками на картоні (тканині).	зразком з допомогою. - виконує <i>прямі та навскісні</i> стібки.	Розвиток естетичного смаку на основі формування охайності виконання трудових операцій
	Сільськогосподарські роботи. 1) <i>Техніко-технологічні відомості.</i> Осінні та весняні квіти. Роботи у квітнику восени та навесні. Однорічні та багаторічні квіти. Період збирання насіння з квітів. Правила догляду за кімнатними рослинами (вимоги до тепла, світла, вологи).	Учень: - <i>знає назви</i> відомих осінніх та весняних квітів, називає за малюнками; - має уявлення про роботи у квітнику восени та навесні;	Формування мислення на основі ознайомлення з роботами в саду, на городі восени.
	2) <i>Трудові операції.</i> Збирання насіння квітів. Підготовка насіння до зберігання. Догляд за кімнатними рослинами. Відбір насіння квітів та овочів. Пророщування насіння. Висівання насіння.	- <i>збирає</i> насіння квітів під керівництвом учителя; - <i>доглядає</i> за кімнатними рослинами;	Розвиток мовлення на основі словесної характеристики видів діяльності в саду та на городі восени (відповіді на конкретні запитання вчителя).
	3) <i>Об'єкти праці.</i> Квітник, город. Кімната (класна, спальна). Догляд за кімнатними рослинами (протягом навчального року). Висівання насіння у ящики, горщики.	- <i>виконує</i> роботу у квітнику, на городі під керівництвом вчителя. - <i>висіває</i> насіння.	Розвиток естетичного смаку, почуття любові до природи. Розвиток уявлень про весняні роботи у полі, в саду, на городі.
5	Конструювання 1) <i>Техніко-технологічні відомості.</i> Види конструювання: з дерев'яного, з пластику, паперу, картону. Способи кріплення деталей. Засоби праці.	Учень: - <i>знає</i> види конструкторів, називає їх; - <i>знає</i> способи кріплення деталей, з'єднання та засоби праці;	Розвиток конструктивних умінь на основі визначення способу та послідовності практичного виконання завдань (конструювання).
	2) <i>Трудові операції.</i> Добір деталей для конструювання. З'єднання деталей залежно від виду конструювання.	- <i>добирає</i> самостійно деталі за зразком,	Розвиток просторового орієнтування мислення, зорової пам'яті на онові предметів та аналізу за малюнками, зразками.
	3) <i>Об'єкти виготовлення.</i>		

	Із дерев'яного та пластикового за вибором учителя.	- виготовляє предмети із деталей конструктора за малюнками.	Збагачення словникового запасу назвами трудових операцій та об'єктів виготовлення.
	<p>Самообслуговування Ознайомлення з професіями швачки, квітникаря, працівника у зеленому господарстві, столяра, картонажника-палітурника та ін. Культура харчування. Правила поведінки за столом. Столовий посуд різного призначення. Сервірування столу. Правила етикету.</p> <p><i>Практична робота.</i> Сервірування столу. Шнурівка, закриття та відкриття застібок. Дидактичні ігри та вправи.</p>	<p>Учень: - має уявлення про культуру харчування; - має уявлення про різні види професій, доступних для опанування; - має уявлення про призначення посуду; - сервірує стіл під керівництвом вчителя. - виконує дидактичні ігри та вправи.</p>	<p>Розвиток координації рухів рук та дрібної моторики.</p> <p>Формування навичок самообслуговування. Формування навичок охайності, старанності.</p> <p>Розвиток мовлення на основі збагачення словникового запасу словами-назвами предметів життєдіяльності.</p>

Орієнтовні навчальні досягнення учнів на кінець навчального року:

- знати та використовувати у роботі різні види технологічних матеріалів (пластилін, глина, природні матеріали, папір, тканина);
- користуватись навчальним приладдям;
- правильно тримати та використовувати засоби праці;
- здійснювати прийоми роботи з різними технологічними матеріалами (папером, пластиліном, природними матеріалами, тканиною та ін);
- вміти виконувати конструкції за зразком з різних типів конструкторів;
- мати навички самообслуговування (зав'язувати шнурки, застібати на одязі гудзики, застібки тощо);
- мати уявлення про доступні види професій.